

KAIP MENINIAI TYRIMAI GALI SKATINTI KŪRYBIŠKUMĄ?

DOC. DR. RAMUNĖ BALEVIČIŪTĖ,

2021-08-18, LMTA, KLAIPĖDA

PRIVILEGIJA?

Kuo meninis tyrimas pranašesnis už akademinį tyrimą?

Artistic research seeks in and through the production of art to contribute not just to artistic universe, but to what we 'know' and 'understand'.

Henk Borgdorff, 2010

PRAKTIKOS TRIUMFAS

“Practices, in sum, displace mind as the central phenomenon in human life.”

Theodore R. Schatzki, 2011

PRAKTIKOS POSŪKIS

- Proto ir žinių sampratos pokyčiai (“žinoti *ka* ir žinoti *kaip*”)
- **Gilbert Ryle “The Concept of Mind” (1949):** dekartiškojo dualizmo kritika; “intelligently to do something is not to do two things, one “in our heads” and the other in the outside world, but it is to one thing in a certain manner.”
- **Maurice Merleau-Ponty “Phenomenology of Perception” (1945):** pasaulis tampa (comes into being) ir yra patiriamas per kūną.
- **Alva Noë “Action in Perception” (2004):** “Perception is not something that happens to us, or in us. It is something we do. ... The world makes itself available to the perceiver through physical movement and interaction. ... We enact our perceptual experience; we act it out.”

KOGNITYVINIS POSŪKIS

- Kognityvinių mokslų tyrimai atskleidė, kad protas ne pasyviai priima pojūčių informaciją, bet suteikia kinestetinį vietos suvokimą ir sukuria veiksmų planus, kaip įsitraukti į aplinką (“provides with a kinesthetic awareness of the place and space and devises some action plans to engage with the environment”).
- Suvokimas yra veiksmas.

PRAKTINIŲ ŽINIŲ REABILITACIJA

- Kuriant praktines žinias, dalyvauja mūsų praktiniai gebėjimai, kurie yra įkūnyti (jie priklauso nuo mūsų kūniškos prigimties, be to, naujų užduočių atlikimas keičia mūsų kūnus) ir priklauso nuo konkrečios situacijos ir sąlygų. Be to, įgydami tam tikrų gebėjimų, mes pakeičiame savo požiūrį, o tai mums leidžia patirti dalykus, kurių priešingu atveju negalėtume patirti.
- “Nebyliosios žinios.”

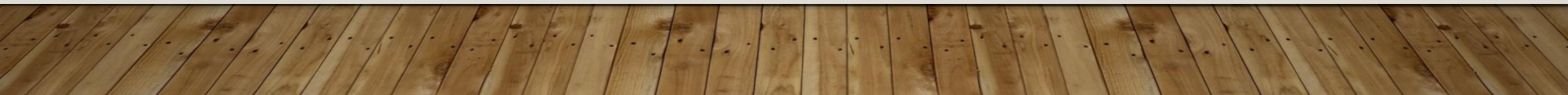
MENINIO TYRIMO FORMULĖ

Meninis tyrimas = meninis procesas (veiksmai praktikos viduje) + požiūrio taško pagrindimas (į kontekstinimas, interpretavimas, konceptualizavimas, pasakojimas)

MENININKO-TYRÉJO MALDA-MANIFESTAS

Because I am an artist, and because I need to experiment, and because all materials and possibilities are accessible and open for me, I can do anything with everything and that anything I do, because I am an artist, is, in itself, interesting and significant.
Amen.

MENINIO TYRIMO FORMULĖ (M. HANNULA, J. SUORANTA, T. VADEN)

Meninis procesas	Požiūrio taško pagrindimas (kontekstas, tradicija, interpretacija)
Veiksmai atliekami atsižvelgiant į praktikos sąlygas	Socialinė ir teorinė vaizduotė
Veiksmų dokumentacija	Hermeneutika
Judėjimas tarp “insaiderio” ir “autsaiderio” pozicijų	Konceptualios, lingvistinės ir argumentų inovacijos
Meno kūrinio parengimas	Verbalizacija

ŠIŲ DVIEJŲ DALIŲ ATSKYRIMAS NĖRA PRAKTIKOS IR TEORIJOS ATSKYRIMAS.

- ...taking part in the practice, being engaged in an artistic process means moving back and forth between periods of intensive (insider) engagement and more reflective (outsider) distance-taking.
- ...practice and theory happen in both parts. Often the artistic process is motivated by an intuition that arises from some theoretical considerations. Often the process also contains outright theoretical and conceptual interventions. Likewise, the contextualizing and conceptualizing part is creative: often one finds out how one thinks about something only by after writing it up. Or to put it another way, writing is a way of thinking and discovering things.

visuomeninis kontekstas

MENININKO-TYRĖJO VAIDMENYS

Menininkas-tyrėjas kaip:

- Profesionalas;
- Politikos patarėjas;
- Viešasis kalbėtojas;
- Kritikas.

MENINIO TYRIMO STRUKTŪRA (B.KERSHAW)

atspirties
taškai

estetika

vietos

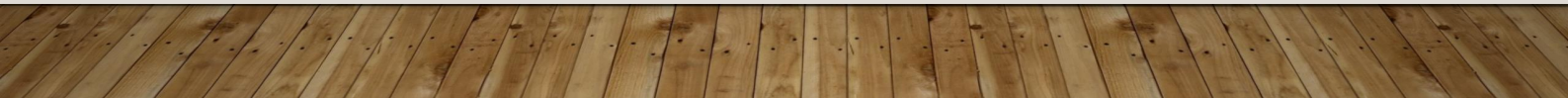
perdavimas

pagrindiniai
klausimai

DOKUMENTACIJOS SVARBA

- ...should not be seen as simply an adjunct to practice-based research, which simply demonstrates, justifies or, at worst, negates its value. (...) documentation can be seen as a potentially dynamic and interactive process between practice, its audience and more traditional written critiques. So from a research perspective, documentation concerns the articulation of practitioner's questions and processes of working.

Adam J. Ledger

AIPP – PETERIO HULTONO DOKUMENTACIJOS FORMULĖ

- A – aligned
- I – individuated
- P – performative
- P – projective

MENINIAI TYRIMAI IR KŪRYBIŠKUMAS: NAUJO TYRIMO PERSPEKTYVA

- Pastaraisiais dešimtmečiais psichologijos mokslas skiria nemažai dėmesio kūrybiškumo fenomenui, bet daugiausia gilinasi į asmenybę, sukuriamą produktą ar išskirtines (genialias) kūrybiškumo apraiškas.
- Tik neseniai kūrybiškumo tyrimai ėmė plėstis ir pradėjo ryškėti trys naujos kryptys: imta tyrinėti bendradarbiavimą, bendruomeniškumo ir socialinius kūrybos aspektus, be to, daugiau dėmesio sulaukia kasdieninė, mažoji kūryba „small c“, ir trečia – tiriamas daugiau pats kūrybos procesas, o ne galutinis produktas.

MIESTAS KAIP KŪRYBOSVIETA

- Miestas yra kūrybiškų žmonių traukos vieta.
- Kuo didesnis miestas, tuo produktyvesnis kiekvienas gyventojas.
- Egzistuoja tiesioginis ryšys tarp gyvenimo tempo ir gyventojų skaičiaus: sąsaja tarp vaikščiojimo greičio ir gyventojų skaičiaus.

TYRIMO REZULTATAI

Tyrimas leido išskirti kelias meta-temas, tarp kurių:

- judėti ten ir atgal,
- kartu ir atskirai,
- perspektyvos kismas.

ĮŽVALGOS, KURIAS GALIMA PRITAIKYTI TYRINĖJANT MENINIO TYRIMO MECHANIZMĄ

- Skirtumo patyrimas skatina atviresnę percepciją.
- Gebėjimas būti atviram skirtingoms perspektyvoms ir mentalinis lankstumas – viena iš kūrybiškumo sąlygų.
- Kolektyvinis darbas tam tikromis aplinkybėmis yra produktyvesnis už darbą pavieniui.

LIFEHACK'AS

The most beneficial act for any research is not to try to reach out and get something from somewhere else but to stay with and within the positions and frames of one's own practices. It is peer-to-peer, colleague-to-colleague. (...) Reading, seeing, feeling and talking with and within one's peer group is ridiculously underrated and must be rescued and returned to the core of any research action and activity.

Mika Hannula, Juha Suoranta, Tere Vaden

FAIL AGAIN, FAIL BETTER

